

«شرق» از واکنش اسرائیل به توافق احتمالی تهران - واشنگتن گزارش می دهد

برزخ تل آویو

تنانیاهو در نامیدن توافق احتمالی ایران و آمریکا به نام تفاهم، مینی توافق، توافقک یا... یک فرار رو به جلو است؛ چراکه به زعم او، «هرگونه توافق احتمالی بین تهران و واشنگتن، یک توافق تمام‌عیار هسته‌ای است که نشان می‌دهد سیاست‌های تنانیاهو در مقابل تهران به شکست رسیده است».

کاخ سفیداز بلاتکلیفی تادیلماسی چراغ خاموش

البته در آن سو همچنان دولت بایدن اصرار دارد توافقی در دستور کار نیست؛ گم‌الینکه آنتونی بلینکن، وزیر امور خارجه آمریکا، روز جمعه به وقت محلی در نشست‌تی خبری درباره چشم‌انداز تفاهم با ایران تاکید کرد: «برخی از گزارش‌هایی که درباره توافق در مورد مسائل هسته‌ای با درباره بازداشت‌شدگان دیده‌ایم، دقیق و درست نیستند و صحت ندارند». البته بلینکن در ادبیاتی تکراری از عزم دولت بایدن برای جلوگیری از دستیابی ایران به سلاح هسته‌ای گفت و روی این جمله هم مانور داد که «همچنان معتقدیم بهترین روش برای رسیدن به این هدف از طریق دیپلماسی است». بلینکن در عین حال یادآور شد «ما هیچ گزینه‌ای را از روی میز حذف نکرده‌ایم. هنوز توافقی وجود ندارد و گزارش‌ها در این زمینه صحت ندارند». وزیر امور خارجه آمریکا درباره شهروندان آمریکایی زندانی در ایران نیز آب پاکی را روی دست همه ریخت و عنوان کرد: «اگرچه هیچ امری خوشایندتر برای من از اعلام آزادی آنها وجود ندارد، اما متأسفانه در این زمینه نیز توافقی وجود

مهدی بازگان: آن‌طور که مواضع مقامات اسرائیلی و برخی گزارش‌ها نشان می‌دهد، تل‌آویو و دولت تنانیاهو اکنون در برزخ دیپلماتیک و سیاسی برای پذیرش یا عدم پذیرش توافق احتمالی ایران و ایالات متحده گیر کرده‌اند. دراین‌باره روزنامه هآرتص در گفت‌وگو با یک مقام ارشد اسرائیلی که نامش فاش نشده است، ضمن اذعان بر این نکته که دولت بایدن مرتب اسرائیل را در مورد مذاکرات غیرمستقیم خود با ایران، ازجمله مذاکراتی که ماه گذشته در عمان انجام شد، در جریان گذاشته، به این نکته هم اشاره داشت که اسرائیل هنوز در حال بررسی مفاد تفاهم‌های بالقوه ایران و آمریکااست و درباره خط‌مشی خود در پاسخ به این موضوع تصمیم نگرفته است. علاوه بر این، این مقام ارشد قویا گزارش‌ها مبنی بر اینکه اسرائیل به نحوی علیه مذاکرات فعالیت یا تلاش می‌کند تا تفاهم‌های احتمالی را ناپود کند، رد کرد.

از سوی دیگر و به باور تساحی هنگبی نیز تلاش‌های پشت پرده تهران و واشنگتن در نهایت به «تفاهم» منجر خواهد شد که به زعم مشاور امنیت ملی اسرائیل، خطری به اندازه برجام برای تل‌آویو ندارد. هنگبی در گفت‌وگو با روزنامه اسرائیل هاپوم، این ارزیابی را داشت که دولت بایدن نمی‌خواهد برجام را احیا کند. مشاور تنانیاهو از قول نخست‌وزیر اسرائیل گفت: «ما معتقد نیستیم تفاهم با ایران می‌تواند جنبه مثبتی داشته باشد، اما در هر صورت، اسرائیل به چنین ترتیباتی ملزم نیست و در هر لحظه برای دفاع از خود اقدام خواهد کرد». مشاور امنیت ملی اسرائیل این نکته را هم مطرح کرد که «آمادگی ما روبرویی با این تفاهم‌ها نیست، بلکه برای سناریویی است که در آن مشخص شود ایران در آستانه عبور از آخرین نقطه‌ای است که بازگشتی از آن وجود ندارد».

این مقام اسرائیلی با اشاره به برخی گزارش‌ها درباره معامله‌ای که بر اساس آن بایدن عادی‌سازی با ریاض را به تل‌آویو هدیه دهد و در مقابل هم اسرائیل مخالفتی با توافق هسته‌ای نکند، از رد چنین معامله‌ای گفت؛ چون از دید هنگبی، آمریکایی‌ها عربستان سعودی را در کنترل ندارند، بنابراین آمریکایی‌ها نمی‌توانند به ما قول بدهند که در ازای یک پرنده دیگر، پرنده‌ای را به ما بدهند. وی با اشاره به مذاکرات تهران و واشنگتن، روند پیش‌رو برای توافق با ایران را پیچیده دانست که برای مدت طولانی در جریان بوده است که نیاز به تأیید کنگره دارد. البته هنگبی اعتقاد دارد در حال حاضر امکان‌پذیربودن تفاهم در طول سال انتخابات در ایالات متحده و در این مرحله، چندان روشن نیست. در مقابل گفته‌های هنگبی، یائیر لاپید، رهبر جریان اپوزیسیون، اذعان دارد که «لفاظی‌های بنیامین

یادداشت

توسعه وژئواکونومی، محرک توسعه روابط ایران وازبکستان

بی‌سابقه‌ای بر روابط دوجانبه حاکم شد.

دیدارهای متعددی بین شوکت میرضیایف با رؤسای جمهور وقت ایران ازجمله حسن روحانی و سیدابراهیم رئیسی در مقاطع مختلف صورت گرفت و حتی سفرهایی رسمی نیز به تاشکند انجام گرفت. همکاری‌های بی‌سابقه‌ای نیز در حوزه‌های امنیتی با سفرهای دبیر شورای امنیت ازبکستان به تهران و سفر دبیر شورای عالی امنیت ملی ایران به تاشکند بین دو کشور برقرار شد که تا پیش از این بی‌سابقه بوده است. هم‌زمان با این روند، توسعه مبادلات تجاری نیز در دستور کار دو کشور قرار گرفته است. مبادلات تجاری در مدتی کوتاه رشد محسوسی یافت و حتی در سال گذشته رکورد رشد صددرصدی را به ثبت رساند. درحالی‌که در سال ۱۳۹۹ مجموع مبادلات تجاری ایران و ازبکستان تنها ۲۵۵ میلیون دلار بود، در سال ۱۴۰۰ این رقم به ۵۰۳ میلیون دلار رسید که در نوع خود کم‌سابقه است. ترسیم چشم‌انداز تجارت دو میلیارد دلاری در کمیسیون مشترک دو کشور که اخیرا در تاشکند برگزار شد، از این منظر درخور تحقق است.

اکنون تهران در آستانه میزبانی از اولین سفر رسمی شوکت میرضیایف، رئیس‌جمهور ازبکستان، به تهران است. سفری که می‌تواند نقطه‌عطفی در روابط دوجانبه دو کشور باشد. تا پیش از این، آخرین سفر رئیس‌جمهور ازبکستان به تهران در سال ۱۹۹۲ توسط اسلام کریم‌اف انجام گرفته بود. به نتیجه رسیدن برخی اسناد مهم همکاری دوجانبه نظیر موافقت‌نامه تجارت ترجیحی بین دو کشور و تسهیل و توسعه همکاری‌های ترانزیتی بین تهران و تاشکند از مهم‌ترین نتایج این سفر است. ایران به‌عنوان یکی از مسیرهای اصلی دسترسی ازبکستان به آب‌های آزاد محسوب می‌شود.

توسعه مناسبات ایران و ازبکستان می‌تواند در بسیاری از تحولات منطقه‌ای و در چارچوب دینامیسم‌های سیاسی حائز اهمیت باشد. ازبکستان درصدد توسعه روابط با قدرت‌های منطقه‌ای و به‌ویژه کشورهای اسلامی در چارچوب سیاست خارجی جدید خود است تا به نحوی روابط با روسیه، آمریکا و چین که پس از جنگ اوکراین پرهزینه شده است، توازن یابد و همچنین مناسبات عمل‌گرایانه‌تری را شکل دهد. ازاین‌رو در کنار ایران روابط خود با ترکیه، عربستان سعودی، امارات متحده غربی و پاکستان را نیز گسترش داده است. از طرف دیگر، ایران نیز با هدف تقویت جایگاه خود در ژئواکونومی جدید منطقه که اتصال آسیای مرکزی و خاورمیانه بیش از پیش اهمیت یافته است، نیازمند توسعه روابط با ازبکستان است. تعدیل رفتارهای دولت طالبان و حفظ سطحی از ثبات، امنیت و توسعه در افغانستان نیز به واسطه همکاری‌های نزدیک تهران و تاشکند امکان‌پذیر خواهد بود. میزبانی سمرقند از نشست اخیر همسایگان افغانستان به نحوی مؤید چنین رویکردی است.

امید رحیمی

کارشناس ویژه‌وشرکمسائل آسیای‌مرکزی

ازبکستان یکی از متحول‌ترین جمهوری‌های شوروی سابق در سال‌های اخیر بوده است. به قدرت رسیدن شوکت میرضیایف در این کشور پس از اسلام کریم‌اف با تحولات و اصلاحات عمیقی همراه شده است. درحالی‌که ازبکستان تا پیش از این یکی از کشورهای بسته در جهان محسوب می‌شد، در دوره جدید با لغو روادید با بیش از صد کشور، به یکی از بازترین کشورهای جهان تبدیل شد. درعین‌حال، در فضای داخلی نیز رسانه‌ها آزادی‌های بیشتری یافتند و در حوزه‌های سیاسی، اجتماعی و مذهبی نیز آزادی‌های بیشتری ارائه شد. هم‌زمان با این تحولات، گسترده‌ترین اصلاحات در حوزه اقتصاد صورت گرفت و یک روند سریع از گذار به اقتصاد بازار و توسعه صنعتی را در این کشور شاهد بودیم.

ارتقای شاخص بازبودن تجاری از کمتر از ۳۰ به بالاتر از ۶۰ در طول کمتر از پنج سال، رشد تجارت سالانه بیش از ۱۵ درصد، رشد اقتصادی با میانگین بیشتر از پنج درصد (۷٫۱ درصد در سال ۲۰۲۱)، بهبود شاخص‌های فضای کسب‌وکار و جذب ۱۱٫۱ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، تنها بخشی از نتایج این اصلاحات بوده است. این نتایج در کنار برون‌دادهای سیاسی و توسعه‌ای در ازبکستان، سبب شده تا این کشور به الگویی الهام‌بخش برای اصلاحات و توسعه در میان جمهوری‌های شوروی سابق تبدیل شود؛ الگویی که اساسا متمایز از مدل‌های مرسوم مبتنی بر ساختارهای داخلی کشورهای این منطقه بوده است.

در حوزه سیاست خارجی نیز ازبکستان تحولات عمده‌ای را تجربه کرده است. درحالی‌که چالش‌های زیادی با همسایگان وجود داشت و روابط با قدرت‌های بزرگ نیز ماهیت سینوسی عجیبی به خود گرفته بود، شاهد نوعی ثبات توسعه‌ای در سیاست خارجی این کشور بوده‌ایم. در سال ۲۰۱۷ پس از بیش از یک دهه، رئیس‌جمهور ازبکستان اولین سفر خود به واشنگتن را با هدف شرکت در مجمع عمومی سازمان ملل انجام می‌دهد و در یک رویکرد موازنه‌ای، روابط مستحکمی نیز با روسیه و سایر کشورها شکل می‌گیرد. در چنین شرایطی، روابط با جمهوری اسلامی ایران نیز متحول شده و در چارچوب سیاست خارجی جدید دولت شوکت میرضیایف ساختار جدیدی به خود می‌گیرد. درحالی‌که دو کشور روابط سردی را از دهه ۱۹۹۰ تا سال ۲۰۱۶ تجربه می‌کردند که حتی برخی تنش‌ها را نیز در بر می‌گرفت. از سال ۲۰۱۷ به بعد گرمی

The Longines Legend Diver Watch

Elegance is an attitude

لونژین
LONGINES

SARMAN CO.

1832 Dr. Shariati Ave. Next to Pol-E-Roomi Tehran IRAN

Tel.: +98 21 226.137.52